

Kunst en cultuur in keuzedelen

Sinds de herziening in de kwalificatiestructuur van het mbo in augustus 2016 staan naast beroepsgerichte vakken ook keuzedelen in de kwalificatiestructuur. In dit artikel wordt ingegaan op de kansen voor professionals werkzaam in het mbo en in de cultuursector om in deze vrije ruimte het onderwijs met kunst en cultuur vorm te geven. Daarnaast vind je een beschrijving van een aantal treffende voorbeelden.

Het middelbaar beroepsonderwijs werkt met kwalificatiedossiers. Hierin staan de eisen waaraan een student moet voldoen om het diploma te behalen. Alle kwalificatiedossiers samen vormen de kwalificatiestructuur die bestaat uit beroepsgerichte vakken en keuzedelen. De beroepsgerichte vakken zijn verplichte onderdelen van de opleiding, de keuzedelen kiezen de studenten zelf op basis van hun interesse en gekozen richting.

Mbo - kwalificatiestructuur en keuzedelen

Keuzedelen zijn er voor alle vier mbo-niveaus en kunnen gericht zijn op verbreding of verdieping richting

beroepsuitoefening of doorstroom naar een vervolgopleiding. In de entreeopleiding (laagste niveau) komen ook keuzedelen voor die gericht zijn op het wegwerken van achterstanden. In de entreeopleiding staan er 240 klokuren voor een keuzedeel. Dit aantal bouwt uit tot maximaal 960 klokuren voor niveau 4.

De meeste keuzedelen zijn bestemd voor specifieke richtingen binnen een van de acht sectoren van het mbo: zoals ICT & Creatieve industrie of Zorg, Welzijn en Sport. Het initiatief voor het ontwikkelen van een keuzedeel kan komen vanuit een onderwijsinstelling, brancheorganisatie of werkgever. De ontwikkeling gebeurt altijd door een onderwijsinstelling samen met een partner uit het bedrijfsleven. De keuzedelen worden verder samen ontwikkeld met de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs

Bedrijfsleven (SBB) en na accreditatie opgenomen in het Keuzedeelregister van SBB. Er liggen dus kansen voor mbo-instellingen en culturele instellingen om samen te werken. Expressief Talent, Verrijking Leervaardigheden en Urban Sports zijn drie boeiende voorbeelden van keuzedeelen die in samenspraak met culturele instellingen van vorm en inhoud zijn voorzien.

Expressief Talent

Het keuzedeel Expressief Talent is een verdieping van de kwalificaties voor pedagogisch werk en andere dossiers onder Zorg, Welzijn en Sport. Dit is bedoeld voor studenten die in hun beroep in aanraking komen met expressieve en creatieve activiteiten die zij begeleiden. De kern draait om het zelf expressie geven aan beelden en gevoelens en om kunstbeleving en talentontwikkeling bij kinderen/leerlingen.

Om verschillende expressievormen goed in te kunnen zetten, moet de pedagogisch werker inzicht hebben in de eigen creatieve en expressieve

talenten en vaardigheden, zichzelf (verder) ontwikkeld hebben op dit terrein en een eigen stijl hebben. Het keuzedeel bestaat daarom uit twee pijlers: aan de ene kant de eigen creatieve en expressieve ontwikkeling, en aan de andere kant de toepassing van expressievormen om de (creatieve) ontwikkeling van kinderen of leerlingen te stimuleren en te begeleiden. De studenten gaan zelf aan de slag met kunst en cultuur en met verschillende expressievormen om de expressieve/creatieve talenten en vaardigheden te ontdekken en ontwikkelen.

Verrijking Leervaardigheden

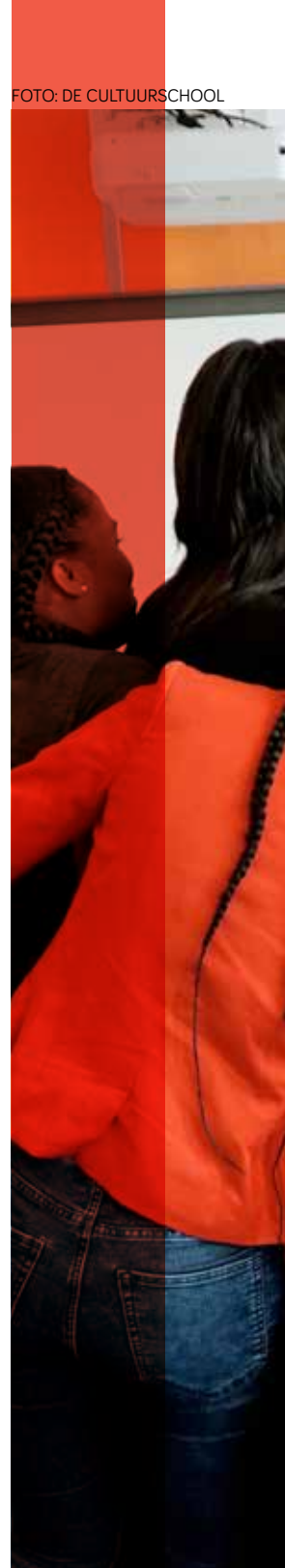
Het keuzedeel Verrijking Leervaardigheden richt zich op een bepaald deel van de 21ste-eeuwse vaardigheden: metacognitie. Metacognitie gaat over weten wat je (niet) weet, wat je wilt en regie hebben over je eigen ontwikkeling. In dit keuzedeel is de term metacognitie vervangen door de term leervaardigheden.

Het keuzedeel is ontwikkeld door het Zadkine Startcollege en De Cultuurschool in Rotterdam en stimuleert met kunst en cultuur de brede ontwikkeling van starters in de entree-opleiding.

Urban Sports

Het keuzedeel Urban Sports is een verdieping bij de kwalificaties van sport en bewegen. In dit keuzedeel gaan studenten aan de slag met enkele Urban Sports en leren ze zelf aanbod te ontwikkelen dat aansluit bij de lokale situatie en doelgroep. Urban Sports maken deel uit van een (jeugd)cultuur waarin ook muziek, kunst en mode een grote rol spelen. Zij vragen een specifieke manier om de juiste doelgroep te kunnen benaderen met een geschikt aanbod. Evenementen op het gebied van Urban Sports vragen verder nog om kennis van entertainment en gevoel voor show.

Meer mogelijkheden voor kunst en cultuur

Hiernaast zijn er keuzedelen die creativiteit in de brede betekenis van het woord bevatten: in het leerproces, in het ondernemen en in het ontwerpen. Ze bevatten creatieve basisvaardigheden die elke mbo-student verrijkt. Voorbeelden daarvan zijn: Lean en creatief, Media-design voor een experience, en Ondernemend gedrag.

Er zijn ook bovensectorale keuzedelen ontwikkeld die niet gekoppeld zijn aan een bepaalde sector waar studenten van alle opleidingen voor kunnen kiezen.

Een mooi voorbeeld hiervan is een initiatief van het Rijksmuseum. Het museum onderzoekt samen met enkele mbo-instellingen (ROC van Amsterdam, ROC A12) en de MBO Academie of er een gezamenlijk keuzedeel ontwikkeld kan worden

met als titel 'Werken in een museale context'. Creativiteit en vakmanschap staan centraal in dit keuzedeel. Op school en in het museum werken de studenten toe naar hun eindopdracht: het maken van een museumontwerp. Dit museumontwerp kan een tentoonstelling, een multimediaal product, een rondleiding of een marketingplan zijn.

BRONNEN

Herziening MBO (2017).
Rapportage Monitor Keuzedelen.

ONTWIKKEL JE KEUZEDEEL

Wil je zelf aan de slag? Op de website van het IHKS (Invoering Herziening Kwalificatiestructuur) is een 10 stappenplan te vinden om te komen tot een nieuw keuzedeel. Van het ontwikkelen van een idee tot aan de implementatie van het keuzedeel. www.ihks.nl

Alle bestaande keuzedelen vind je in het register van SBB: www.sbb.nl